

ยกวัดพระสิงห์ เป็นวัดอารามหลวงชั้นเอก ปี พ.ศ.๒๔๘๓

วัดพระสิงห์ มีประวัติว่าสร้างโดยพญาผายู กษัตริย์ราชวงศ์มังรายลำดับที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ.๑๘๘๗ เพื่ออุทิศถวายเป็นส่วนพระราชกุศลแด่พญาคำฟู พระราชบิดา พร้อมทั้งได้สร้างสถูปที่บรรจุพระอัฐิของพญาคำฟูไว้ ณ วัดแห่งนี้ด้วย โดยตั้งชื่อว่า “วัดลิเชียงพระ” เนื่องจากวัดนี้อยู่ใกล้ตลาดลิเชียง

เมื่อสร้างวัดลิเชียงพระเสร็จเรียบร้อยแล้ว พญาผายูได้อาราธนาพระอัครมเหสีจากวัดพระธาตุหริภุญชัย เมืองลำพูนมาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสังฆราชเมืองนครเชียงใหม่ภายหลังมีการอัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญมาประดิษฐานที่วัดแห่งนี้จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดพระสิงห์”

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของวัดพระสิงห์ครั้งหนึ่ง คือ การได้รับพระกรุณาโปรดเกล้ายกเป็นวัดพระอารามหลวงชั้นเอก เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๓

ขณะนั้นเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ คือ พระโพธิ์รังสี(ศรีโหม้คนธาโร) โดยมาดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๔๓นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย

ปรากฏตามเอกสารข้อความว่า

หนังสือกระทรวงธรรมการ

ที่ น.๒๖๔๘๖/๒๔๘๓ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๘๓

เรื่อง ขอดถวายวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง จาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ถึงนายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการจังหวัดเชียงใหม่ขอดถวายวัดพระสิงห์ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก โดยอ้างว่าวัดพระสิงห์เป็นวัดสำคัญ เปนที่นิยมนับถือของประชาชนชาวพายัพ โดยมีปูชนียสถานสำคัญ คือ พระสิงห์ พระเจดีย์ และพระพุทธรูปในวิหารหลวง ทั้งมีถาวรวัตถุเป็นหลักฐานมั่นคงและเป็นที่สุดิตของเจ้าคุณจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน กระทรวงธรรมการได้พิจารณาตามพระมหาสมณนิยมที่โปรดให้ถือเป็นหลักสำหรับพิจารณาในเรื่องรับวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวงแล้ว เห็นว่าวัดพระสิงห์เข้าอยู่ในเกณฑ์พระมหาสมณนิยม สมควรรับเป็นพระอารามหลวงชั้นเอกชนิดวรมหาวิหาร เพื่อเป็นเกียรติแก่จังหวัดสืบไป จึงเรียนมาเพื่อขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต.

ลงชื่อ หลวงสินธุสงครามชัย

ต่อมามีหนังสือจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึงนายกรัฐมนตรี ที่ ร.๖๓๓๔/๒๔๘๓ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๘๓

เรื่อง ขอดถวายวัดราษฎร์ เป็นพระอารามหลวง จาก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึงนายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งบังคับบัญชาสำนักงานราชเลขาธิการในพระองค์

ด้วยกระทรวงธรรมการรายงานว่า คณะกรรมการจังหวัดเชียงใหม่ขอดถวายวัดพระสิงห์ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก โดยอ้างว่าวัดพระสิงห์เป็นวัดสำคัญเป็นที่นิยมนับถือของประชาชนชาวพายัพ โดยมีปูชนียสถานสำคัญ คือ พระสิงห์ พระเจดีย์ และพระพุทธรูปในวิหารหลวง ทั้งมีถาวรวัตถุเป็นหลักฐานมั่นคง และเป็นที่สุดิตของเจ้าคณะจังหวัดในปัจจุบัน กระทรวงธรรมการได้พิจารณาตามพระมหาสมณนิยมที่โปรดให้ถือเป็นหลักสำหรับพิจารณาในเรื่องรับวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง

กฎของพระเณรที่สร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๓

แล้ว เห็นว่าวัดพระสิงห์เข้าอยู่ในเกณฑ์พระมหาสมณนิยมสมควรรับเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหารเพื่อเป็นเกียรติแก่จังหวัดสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อนำความเสนอคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป

ลงนาม นายทวี บุญยเกษตร

หนังสือสำนักงานราชเลขาธุการในพระองค์ ลงนามโดย ขุนนิรันดร์ชัย จากราชเลขาธุการในพระองค์ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“ข้าพเจ้าได้นำเสนอคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีบัญชาว่าไม่ขัดข้องโปรดให้รับวัดพระสิงห์เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหารได้ตามที่เสนอ

แจ้งความกระทรวงธรรมการ

เรื่อง ยกวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ยกวัดพระสิงห์ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป.

แจ้งความมา ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๓

ลงนาม สนิธสงครามชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

โดยก่อนหน้านี้นี้ในปี พ.ศ.๒๔๘๐ มีการเสนอชื่อวัดพระสิงห์และวัดอื่นในเมืองเชียงใหม่รวม ๔ วัดเป็นวัดอารามหลวง มีเพียงวัดเจดีย์หลวงวัดเดียวที่ได้รับอนุญาตให้เป็นวัดพระอารามหลวง

หนังสือกระทรวงธรรมการลง วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๐ เรื่องขอถวายวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการถึงนายกรัฐมนตรี ความว่า

ด้วยคณะกรรมการจังหวัดเชียงใหม่ขอถวายวัดราชฎารามในท้องที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวง ๕ วัด คือ ๑.วัดเจดีย์หลวง ตำบลพระสิงห์ ๒.วัดพระสิงห์ ตำบลพระสิงห์ ๓.วัดพันอ้น ตำบลพระสิงห์ ๔.วัดเชียงมั่น ตำบลศรีภูมิ กระทรวงธรรมการได้นำถวายเจ้าคณะมณฑลพิจารณาแล้ว ท่านเห็นควรเป็นพระอารามหลวง ๓ วัด คือ วัดเจดีย์หลวง วัดพระสิงห์และวัดพันอ้น งดวัดเชียงมั่น กระทรวงธรรมการจึงได้สอบสวนหลักฐานของวัดทั้ง ๓ นั้น และนำถวายประธานกรรมการมหาเถรสมาคมพิจารณาแล้ว มีบัญชาว่า “เรื่องขอยกวัดหัวเมืองขึ้นเป็นวัดหลวงเช่นนี้ เคยปรึกษากรรมการมหาเถรสมาคมแล้ว โดยมากท่านเห็นร่วมกันว่าเป็นพระราชกรณียะของพระมหากษัตริย์ซึ่งจะทรงพระราชวิจารณ์ว่า วัดไหนควรแล้วพระราชทานให้เป็นวัดหลวง เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ก็ขอให้กระทรวงนี้นำความกราบบังคมทูล แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานแก่วัดใดตามพระราชประสงค์ กับทั้งเรื่องเช่นนี้ซึ่งจะมีขอมามากๆทยอยตลอดไปด้วย”

โดยเหตุนี้ ในการพิจารณาเรื่องขอถวายวัดราชฎารามเป็นพระอารามหลวงต่อไป กระทรวงธรรมการเห็นควรพิจารณาตามหลักพระมหาสมณนิยมที่เสนอมาร่วมหนังสือนี้ เนื่องจากการรับวัดราชฎารามเป็นพระอารามหลวงจะต้องมีการหลายประการ เช่น พระกฐิน และนิยัตติประจำปีเดือน ถ้าวัดใดขอมามากเข้าหลักพระมหาสมณนิยมก็ควรตอบงดไปทีเดียว จึงขอเรียนปฏิบัติเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ในเรื่องวัดที่คณะกรรมการจังหวัดเชียงใหม่ขอมา กระทรวงธรรมการเห็นควรยกแต่ วัดเดียว คือ วัดเจดีย์หลวง ซึ่งมีปูชนียสถานเป็นสำคัญ เพื่อเป็นเกียรติยศของจังหวัด เพราะ จังหวัดเชียงใหม่ยังไม่มีพระอารามหลวงเลย

ทั้งนี้ถ้าขอด้วยคำริ ก็ขอให้โปรดจัดการขอพระราชทานให้วัดเจดีย์หลวงเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตามตัวอย่างที่เคยพระราชทานมาแล้ว

ลายเซ็น สักราชการแทน

แจ้งความกระทรวงธรรมการแผนกกรมธรรมการ

เรื่องยกวัดราชฎารามเป็นพระอารามหลวง

ทรงพระกรุณาโปรดให้ยกวัดเจดีย์หลวง ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งแต่วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๔๘๑ เป็นต้นไป

แจ้งความมา ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๑

ลายเซ็น สักราชการแทนรัฐมนตรี

(วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร จากปฐมกาลสุปัจจุสมัย,ทางวัดจัดพิมพ์,๒๕๕๒)

หลังจากได้รับการยกวัดพระสิงห์เป็นวัดพระอารามหลวงแล้วในปี พ.ศ.๒๔๘๓ ในครั้งนั้นเจ้าอาวาส คือ พระโพธิ์รังสี(ศรีโหม้คนธาโร) ได้ชักชวนคณะศรัทธาบริจาคทรัพย์สร้างกุฏิพระสงฆ์สามเณรรวมทั้งสิ้น ๑๘ หลัง ปัจจุบันกุฏิบางส่วนยังคงอยู่ซึ่งสร้างในสมัยของท่าน นอกจากนี้ยังได้สร้างวิหารพระนอน การพัฒนาในครั้งนั้นสิ้นเงิน ๔๖,๐๐๐ บาทเศษ

กุฎิดังกล่าวปัจจุบันส่วนใหญ่ยังคงมีอยู่แม้จะล่วงเลยมาถึง ๗๔ ปี บางหลังมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

กุฏิสงฆ์สามเณรมีลักษณะก่อสร้างขึ้นเดียวไม่มีใต้ถุน ยกสูงจากพื้นประมาณ ๑ เมตร มีบันไดอยู่ด้านหน้า ๓ ชั้น ฝาใช้ก่ออิฐฉาบปูน(ไม่แนใจหรืออาจเป็นปูนคอนกรีตเสริมเหล็ก) ประตูหน้าต่างเป็นไม้ หลังมักเปลี่ยนเป็นหลังคาลอนคู่ ด้านในมีห้อง ๒ ห้อง เหนือประตูทางเข้าจะเขียนชื่อผู้ที่เป็นเจ้าภาพทำบุญสร้างกุฏิและปี พ.ศ.ที่สร้าง

เป็นการระดมทุนด้านการพัฒนาทางพุทธศาสนาครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ในสมัยที่พระโพธิ์รังสี(ศรีโหม้คนธาโร) เจ้าอาวาสวัดพระสิงห์วรมหาวิหารในสมัยนั้น

พ.ต.อ.อนุ เนินหาด ผกก.สภ.โหล่งขอด